

Bolgár gyerekek fordították...

A sárkány menyasszonya

(bolgár népmese)

Élt egyszer egy kislány, aki jóra való, dolgos és nagyon szép volt. A faluban a legderekabb legény kérte őt feleségül.

– Nem lehetek a feleséged, kedves ifjú! – felelte a leány – Éjjelenként a hegyek felől egy rettenetes sárkány száll le a házak közé. El akar engem rabolni, hogy feleségül vegyen. Mit tegyek?

– Ne félj! – mondta a fiú – Ha hozzám jössz feleségül, te majd mindig bent maradsz a házban, nehogy a sárkány elraboljon. Aztán ahogy múlik az idő, elfelejt majd téged.

Világgraszoló lakodalmat csaptak, és egy év múlva gyönyörű kisfiúk született. Az asszony nevelte a gyermeket, főzött, takarított, varrogatott otthon, de a ház küszöbét soha át nem lépte. A férfi pedig éjt nappallá téve dolgozott, és a sok munka hamarosan meghozta gyümölcsét. A mezők bőséges búzatermést hoztak, a legelőkön juhok, báránycsoporthoz és ürge borjak legelésztek.

Jómódban és boldogságban éltek kilenc esztendőn át. A tizedik évben úgy gondolták, a sárkány már elfelejtette őket, nem fog rájuk találni ennyi év után. Egy szép nap nekibátorodott hát

az asszony, kenyeret sütött, ebédet főzött, és elindult kisfiával a mezőre, hogy ételt vigyen a férjének.

Mikor a nap a legmagasabban járt, leültek falatozni egy körtefa árnyékába. Egyszerre sötét felhő borította be az eget. Dörgött, villámlott. Nagy cseppekben eleredt az eső. A fekete felhő a körtefát is betakarta, és mire kivilágosodott, az asszonynak nyoma veszett. A férfi ekkor megértette, hogy a sárkány nem felejtette el menyasszonyát, és eljött érte. A nagy bánattól súlyos beteg lett. Ettől a naptól fogva nem tudott felkelni az ágyból, és többé nem beszélt senkivel egy szót sem.

A kisfiú ez alatt nagyra nőtt. Mikor húszéves lett, megkérdezte az apját:

– Édesapám, miért nem mesélsz nekem arról, hogy mi történt édesanyámmal? Emlékszem, hogy volt anyám, emlékszem valami felhőre is, de te soha nem beszélsz erről.

Amíg a fiú kicsi volt, az apja féltette őt, de most már mindent elmesélt neki a sárkányról.

– Elmegyek, megkeresem anyámat! – ugrott fel a fiú. A betegágyában fekvő édesapja megáldotta őt, és másnap kora reggel útjára bocsátotta.

A fiú ment, mendegélt, mígnem elért egy hatalmas mezőre. A mezőn juhnyájak legelésztek. A juhok száma, mint csillag az égen, vagy tán még eggyel több.

– Kié ez a sok birka? – kérdezte a fiú a juhászoktól.

– A sárkányé – felelték.

– Akkor itt maradok veletek. Segítek nektek – mondta a fiú.

A juhászok nagyon féltették. Tudták, ha a sárkány meglátja, rögtön fel is falja.

A fiú hamar észrevette, hogy reggelenként a nyáj körül egy fiatalasszony jelenik meg nagy vödörrel a kezében. Ezekben a vödrökben gyűjtötte össze a tejet a sárkánynak.

Kivárta a legalkalmasabb pillanatot, és megszólította az asszonyt. Ahogy az megpillantotta, kiejtette kezéből a vödröket, és felkiáltott:

– Kisfiam! Nagyra nőttél, mégis rögtön megismertelek!

Megölelte, megcsókolta, nagy könnycseppek hullottak szeméből.

A mesék gyermekfordítások, melyek a kétnyelvű – magyar és bolgár –, *Egyszer volt, hol nem volt...* című, a Bolgár Kulturális Fórum által, 2008-ban kiadott könyvben jelentek meg. Az illusztrációkat Gendova Miroljuba készítette.

– Ne sírj, anyám! Azért jöttem, hogy megmentselek a sárkánytól!

– Bár így lenne fiam, de ez lehetetlen. A sárkány nagyon erős. Nem tudsz vele megverekedni, nem tudod őt legyőzni! A sárkány sohasem hal meg, mert két szíve van, és a lelke nem a saját testében lakik.

– Hát hol?

– A második szívében, egy szörnyeteg testében. A szörnyeteg egy messzi hegyen lakik. A hegyen van egy tó, a tóban él a szörnyeteg, a szörnyeteg testében egy disznó van, a disznóban egy nyúl, a nyúlban egy galamb, a galamb begyében pedig egy üveggolyó. Ebben az üveggolyóban van a sárkány második szíve és a lelke. A szíve akkora, mint egy kölesmag. Hogy meghaljon a sárkány, az üveggolyót össze kell törni. Ekkor a lelke elsorvad, és a sárkány meghal.

– És hol van ez a hegy, édesanyám?

– Azt hallottam, hogy nagyon messze, hét folyón, hét erdőn és hét hegyen túl, ott, ahol lemegy a nap. Az út mély szakadékokon és meredek sziklákon át vezet. A szörnyeteghez csak saját erődből tudsz eljutni.

– Ne félj, anyám! – mondta a fiú – Bízz bennem! Megtalálom neked azt az üveggolyót!

És újra útnak indult. Átkelt hét folyón, hét erdőn, hét hegyen, elnyűtt hét pár cipőt. A hetedik reggel megpillantott a távolban egy nagy várost sok toronnyal és palotával. Váratlanul állig felfegyverzett őrcsapatok elé. Körülfogták és mondták neki, hogy azt a parancsot kapták, vigyék őt a király elé. A király leánya ezen a napon töltötte be tizennyolcadik életévét. Születésekor a jósnők azt mondták a királynak, hogy ahhoz adják feleségül a lányt, aki ezen a napon elsőként közeledik a város felé.

A fiút teljesen elvakította a királylány szépsége, de megkérte a királyt, ne siessenek annyira az esküvővel. Neki még egy nagyon veszélyes dolgot el kell intéznie, mielőtt megházasodik. Megkérdezte tőlük, hallottak-e a szörnyetegről. A szolgák megmutattak neki egy felhőkbe nyúló hegycsúcsot, amely a palota ablakából jól látható volt.

Reggel a fiú korán felkelt, észrevétlenül kiosont a palotából, és elindult a hegycsúcs felé. Elért egy tóhoz, háromszor is megkerülte, de a szörnyeteget sehol sem látta, így kiáltott:

– Hol vagy, te undorító szörnyeteg? Miért bújsz el, talán félsz, te gyáva? Gyere ki, verekedjünk meg! Lásuk, ki az erősebb?

Először a tó, felborzolódott a nyugodt víztükör. A mélyből hirtelen előtűnt a szörnyeteg. Ezután kegyetlen harc kezdődött. Késő estig tartott a küzdelem. Egyikük sem tudta legyőzni a másikat.

– Óh! – üvöltötte a szörnyeteg. – Ha a sárkány meginná értem egy vödör tejet, kilenc arasz mélyre ásnálak a földbe!

– Ha itt volna a király leánya – mondta a fiú –, ha csak rám pillantana, kilenc méter mélyre temetnélek el a földbe.

Mikor lement a nap, elváltak egymástól. A szörnyeteg visszament a tóba, a legény pedig a palotába. Kérdezték, faggatták, merre járt, de ő hallgatott, egy szót sem árult el arról, ami történt. Anélkül, hogy egy falatot is evett volna, mély álomba merült. A királylány nagyon aggódott érte, nehogy valami baja történjen. Könnyes szemekkel kérte apját, hogy másnap kövessék a fiút, amerre jár.

Hajnaltól, még napkelte előtt a fiú felkelt, kisurrant a palotából és egyenesen a hegycsúcs felé vette az útját. A király, a királylány és az udvari szolgák pedig követték.

Újra megkezdődött a harc a szörnyeteg és a fiú között, amely még ádázabb, még kegyetlenebb volt. Egészen estig tartott.

Óh, ha a sárkány meginná értem két vödör tejet – morogta a szörnyeteg – kilenc arasz mélyre ásnálak a földbe!

– Óh, ha itt volna a király leánya, és rám nézne – válaszolta a fiú –, kilenc méter mélyre temetnélek el a földbe.

Ekkor a királylány előjött a fák közül, és ránézett a fiúra a gyönyörű szemeivel. A fiú teste megtelt erővel. Úgy földhöz vágta a szörnyeteget, hogy a hasa rögtön szétrepedt, és egy fekete disznó ugrott ki belőle. Elkezdett szaladni, de a királyi vadászok lelőtték. Ahogy a fiú felvágta a disznó hasát, egy szürke galamb repült ki onnan. A királyi madarászok hálót vetettek rá, és megfogták. A galamb begyében megtalálták az üveggolyót. Belsejében volt a sárkány szíve és lelke. A fiú eltette a golyót, és mindannyian visszatértek a palotába.

A következő napon a királylány újra útjára bocsátotta a fiút, hogy leszámoljon a sárkánnyal.

A sárkány palotája körül síri csend uralkodott. A fák ágain még a falevél sem rezdült. A palota utolsó szobájában feküdt a sárkány, beteg. Mozdulni sem tudott már. A fiú elővette az üveggolyót.

– Kérlek, kérlek szépen – kérte a sárkány. – Add ide, hadd érintsem meg! Csak szeretném megszagolni.

De a fiú teljes erejével a márványpadlóhoz vágta az üveggolyót, ami darabokra tört. A sárkány lelke görcsbe rándult, a sárkány elpusztult.

A sárkány palotáját a kincsekkel, a juhnyájakkal, az erdőket és mezőket a fiú mind a szüleinek adta. Ő maga visszatért a királylányhoz, aki már türelmetlenül várta. Boldogan éltek még hosszú-hosszú évekig. Talán még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Magyarra fordította: Sumov Anna Nelli

Sült tök

Dusko Dobroduskov, a polgári vezetőség irattárnoka, mikor egyszer elvisz néhány hivatalos iratot aláíratatni a főnöke házába, ő éppen a feleségével és a gyerekeivel egy hatalmas sült tököt fogyaszt.

A főnök úr, miután aláírja az iratokat levág egy kis darabot a tökből és kedvesen kínálja az irattárnoknak:

– Parancsoljon, Dusko úr, kóstolja meg, milyen csodálatosan finom tök! Csak egy kicsit megégett, de az nem baj. Bocsássa meg.

– Á nagyon köszönöm főnök úr! – válaszol neki zavarában – én izé... nem szeretem a tököt.

– Hogyhogy nem? Maga falusi kérem, hogyhogy nem szereti a tököt?!

Dusko nem érezi jól magát, amikor akarattal vagy akaratlanul említik neki, hogy falusi. Elpirul a szégyentől.

– Igen, de... a gyomrom főnök, nem bírja az ilyen dolgokat – válaszol összeráncolt homlokkal, fejével bólogatva.

Tekintete akaratlanul a megcukrozott tökre téved, melynek pirosra sült felületétől, összefut a nyál a szájában. Félelmében még nyelni sem mer, nehogy észrevegyék gyengeségét.

– Parancsoljon, vegye el, ne szégyenlősködjön már! – nyájasan ajánlja a főnök úr. – Én több éve nem ettem tököt, és a gyomrom most is nagyon jól viseli ezt az ételt.

– Nem lehet főnök úr, rosszat tesz a gyomromnak, meg sem tudom kóstolni! – felel Dusko, miközben az jár a fejében: nézd meg, milyen hülyén viselkedtem, el kellett volna fogadnom.

Hogy megszűnjön a kísértés, halkán azt mondja „isten áldja” és elballag.

Mikor kiér az utcára, szabadon lenyeli nyálát, és megint magát okolja.

– Hülye vagyok, hülye vagyok és kész! Ha adnak, vedd el, ha ütnek, fuss el, de a hülye fejem...

És Dusko megkocogtatja a fejét az ujjával. Az ízletes szelet tök megint a szemei előtt lebegett, szép, meleg, édes, ínycsiklandozóan gőzölög.

– Tulajdonképpen, ha van valami, amit a világon a legjobban szeretek, az a sült tök – morfondírozik magában, lehajtott fejjel az utcán lépdelve. – Imádom a tököt, mint a disznó, bár ne tök lenne a neve, mert ha valaki azt mondja, hogy ez tököt eszik, az olyan falusian, kultúrátlanul hangzik, mint egy paraszt. Egyszer elmegyek messze az emberektől falura, és csak tököt fogok enni.

És a képzeletében, újra csak finom és illatos tökök jelennek meg.

Attól a naptól fogva Dusko Dobroduskov ideges és türelmetlen lesz. A sült tök szelleme üldözi őt. Dolgozik az irodában, de gondolatai máson járnak, ír valamit, rokkánásig ír. De úgy hallja, mintha a toll, ahogy a papíron serceg, azt súgná neki: tök, tök, tök...

Ha összekap egy kollégájával az irodában, rögvest sült töknek nevezi, vagy azt kérdezi, mit pirulsz, mint a sült tök, mindenre a sült tök jelzót használja.

Éjszaka, ahogy elalszik, a sült tök kínzó szelleme megint megjelenik. Álmodik egy rétről, de még milyen rétről! Hosszú, széles, végtelen rét. Rajta gőzölögnek a sült tökök. Dusko lépeget a tökök között, nézegeti őket, de ahogy le akar szakítani egyet, az eltűnik. Tovább lépeget a réten. Mégsem a réten, hanem valamilyen irodában, de nagyon nagy irodában. Ott a messzeségben megjelenik egy nagy tök, és kezd gurulni felé, és csak nő és nő, akkora lesz, mint egy ház, akkora mint egy templom, sőt, mint egy hegy, és még nagyobb, és még sebesebben gurul felé. Dusko reszket a félelemtől és fut, csak fut és a lábai összemennek. A rémséges tök utoléri és ráveti magát.

Az irattárnok reszketve, az izzadtságában úszva riad fel.

Ez az álom gyötörni kezdi őt, minden este.

Egy este a vezetőség írnokai összegyűlnek lakomára.

Güvecset sütnek a vendéglátós Kalcsonál, és összejönnek, hogy mulassanak. Csípősre csinálják, hogy több bort tudjanak inni. Természetesen az irattárnokot is meghívják.

Boroznak, szónokolnak, énekelnek. Hol szerelmes, hol hazafias dalok zengnek. Utána jönnek a tósztok. Isznak a főnök egészségére és persze, hogy „sokáig itt maradjon”, meg persze a szebbik nemre a városban, Bulgária nagyságáért, a cárért, a bolgár népért, az irodai bolhákért, és így tovább...

Végül Dusko úr feláll egy székre, megköszörüli a torkát és felemel egy poharat:

– Uraim, tisztelt gyülekezet, kollégák, jó barátaim!

De miközben ezt mondja, a félelmetes tök beront gondolataiba és összekuszálja a 14 év alatt összegyűjtött ötleteit. Dusko próbálja folytatni a beszédét, az alacsony plafon felé emeli a kezét, ünnepélyesen körbenéz a jelenlevők közt.

– Egyenlőség, úgymond...részbe...kb...

De a tök újra megjelenik a gondolataiban. Dusko teljesen erőtlennek érzi magát, lerogy a keze, halk és elérékenyült hang fordul barátaihoz:

– Tudják mit uraim, mit szólnának, ha egyszer megsütnénk egy tököt, úgy egymás között, nem kerülne nagyon sokba és megint vigadoznánk.

Rövid csend támad, aztán vastapssal telik meg Kalcso vendéglője.

– Elfogadjuk! Elfogadjuk!

– Még ma este! – kiabál valaki.

– El van fogadva!

Öt perc alatt összegyűjtenek pénzt rá, vesznek egy hatalmas tököt és elviszik a pékségbe.

Dusko elmerül a boldog gondolataiban.

Egy óra múlva, amikor a tök megsül, Dusko felajánlja, hogy elhozza a tököt és elmegy érte.

De...

Éppen amikor visszajön, a tálcán illatozó tökkel, a sötétségből előbukkan a főnök úr.

– Dusko úr! – mondja ő. – Hát maga? Tököt süttött!... Nagyon örülök, biztos a gyomra rendbejött már!

Dusko megdermed és nem tud megszólalni.

Amikor megérkezik a barátaihoz a tökkel, észreveszik, hogy hulla sápadt.

– Mi van veled? – kérdezik érdeklődően.

– Rosszul lettem – válaszol Dusko, erőtllenül; le-
rogy egy székre a sarokban és ott marad morcosán és némán. Sötét gondolataiban annyira elmélyül, hogy rá se hederít a barátaira, akik jó étvággal és vidáman lakomáznak a finom tökből.

– Dusko, vegyél testvér te is! – kínálják.

– Nem vagyok éhes – válaszol nyafogva. – Rosz-
szul vagyok, nagyon rosszul vagyok, ennek halál lesz a vége...

Magyarra fordította: Bebrevszky Beáta

Dolgozatokban olvastuk...

A hajó jéghegynek ütközött és elsüllyedt a Duna közepén. Innen gyalog folytatták útjukat.

A janicsárok felmentek Budára, elszaporodtak és elfoglalták a várat.

IV. Béla várromokat épített.

A hős várkatonák általában nem érték meg a haláluk napját, mert már korábban elesetek a csatában.

Dugovics Titusz hátsóját a falnak támasztotta, és azon felmászott.

A századfordulón Ady termékenyítette meg a tudósokat.

Móricz Zsigmond később megnősül, és elveszi a feleségét...

A néma Katrin hallgatag lett...

Arany János 1817-től 1822-ig született.

A Hunyadi László olyan ballada, amelyben a főhőst feldolgozzák.

Rákóczi Ferenc úgy halt meg, hogy belefulladt a Ródostóba.

Arany János velszi bárdokkal sújtott le a Habsburg-házra.

Leonardo da Vinci két olasz földbirtokos volt a középkorban.

Petőfi úgy rohant a csatába, hogy jobb kezében a vers, bal kezében pedig a kard volt.

Petőfi egy szegény cseléd lány és a magyar nép fia.

Kölcsey 1815. januárjától 1816. tavaszáig nem írt verset. Ebből az időszakból 3 verse maradt ránk.

A katonák életüket és halálukat kockáztatták.

A víz oxigénből és folyadékból áll.

A hős holtan esett össze. Ezt később nagyon sajnálta, de akkor már nem volt mit tenni.

A mocsári vész 1526-ban volt.

A Szent Jobb István király bal keze.

Janus Pannonius 15 éves korában elterjedt Európában.

A föníciaiak kereskedtek és iparkodtak.

Szemünk közepén van egy nyílás, amely mindenkinek fekete, mivel a fejünk belül sötét.

Arábiában a vizet cisztercitákban gyűjtik.

Sok régi kőzetben megtalálhatóak az őskori halak lábnyomai.

Döbrögi a harmadik levonásban két púppal gyarapodik.

A középkorban a várakat katakombákkal lőtték.

Kanada területe egyenlő Európa lakosságával.

A kenguru kicsinye fészeklakó.

A ménes egy nagy lócsomó.

Toldi a csónak felé indult, mikor a cseh vitéz elővette a kardját és majdnem lelőtte Toldi Miklóst, ő azonban észrevette a fondorlatos tervet.

Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért előre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.

Kolumbusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt.

Az őserdő olyan terület, ahova emberi kéz még nem tette be a lábát.

Lincoln anyja már csecsemő korában meghalt.

A költő megírta a Szundi két apródja című verset.

Julius Caesart a márciusi Idusok ölték meg.

Egyiptom őslakói a múmiák.

A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért senkit nem lehet kétszer megölni.

A kutatók az őshazában megtalálták az ősmagyarok hátrahagyott részeit.

A Bibliát Guttenberg találta fel.

Anonymus III. Béla névtelen jegyese volt.

A XVIII. századi főurak palotakertjei tele voltak szépen nyírt szökőkutakkal.

A baktériumokról: van mikroszkopikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.

A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek ki maguk elé.

A nemzetiségi iskolákba több ajkú diákok járnak.

Nyáron nő a kalapos gomba, télen a kucsmagomba.

Villon fő műve az Ótestamentum.

A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

II. József, a vaskalapos király Mária és Terézia fia volt.

A fecske egy költöző madár, olyan mint a gólya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.

Ady Boncza Bertalant vette feleségül.

Barbarossa seregében kitört a pestis, amely elől maga a császár is csak álruhában tudott menekülni.

Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.

A kőolajat kövekből sajtolták.

Eötvös József többek között Budán született.

Csapadékfajta: lisztharmat.

A cápa jellemzése: embert nem eszik, de nem lehet benne bízni.

